

آزمون علمی اصول - دروس - حلقه اولی - پ ۴ - مرحله اول

توجه: لطفاً با دقت به سؤالات پاسخ دهید. (هر چهار پاسخ غلط، یک نمره منفی دارد)

* عن یقوب بن شعیب عن الإمام صادق علیه السلام قال: لا یرتمس المحرم فی الماء و لا الصائم.

۱. برای استفاده حکم حرمت از روایت فوق کدام عنصر از عناصر مشترکه به حساب نمی آید؟

- ا. حجیت ظاهر روایت ☐
 ب. وجوب پذیرش خبر یعقوب بن شعیب به دلیل ثقه بودنش ☐
 ج. خبر یعقوب بن شعیب در مسأله ارتماس ☐
 د. دلالت «لایرتمس» بر حرمت ☐

۲. إنَّ البَحثَ الفَقهیَّ عن العنَاصِرِ الخاصَّةِ فی عملیَّةِ الاستنبَاحِ هو

- ا. مجال التطبيق للنظریات الأصولیة ☐ ب. البحث عن دقائق العناصر المشتركة ☐ ج. مجرد عملیة التجمیع ☐ د. نفس الدقة فی النظریات العامة ☐

۳. خبر واحد چگونه خبری است؟

- ا. راوی آن یک یا دو نفر است ☐ ب. خبر یک نفر مورد وثوق ☐ ج. راوی آن یک نفر است ☐ د. خبری که متواتر نیست ☐

۴. إنَّ الفقیه السَنِّیَّ إذا أراد أن یستنبط حکماً شرعیَّ أو لم یجد نصّاً یدلُّ علیه فی الکتاب أو السَنَّةَ رجع إلى بدلاً عن النصّ.

- ا. الاجتهاد ☐ ب. القیاس ☐ ج. الاستحسان ☐ د. المصالح المرسله ☐

۵. کدام مثال مناسب بحث «اجتماع امر و نهی» نیست؟

- ا. غسل ارتماسی روزه دار در ماه رمضان ☐ ب. نماز واجب در مکان غصبی ☐ ج. وضو با آب نجس ☐ د. تطهیر واجب لباس با آب غصبی ☐

۶. اگر هازلی بگوید: «اکرم صدیقک جداً»، چه إرادهای بر «وجوب اکرام زید» وجود دارد؟

- ا. ارادة استعمالیه ☐ ب. ارادة جدیه ☐ ج. هر دو ☐ د. ارادة تفهیمیه ☐

۷. با توجه به فقره «رفع الخطأ» در حدیث رفع، در صورت «وقوع قتل به صورت خطأ» مرفوع چیست؟

- ا. عنوان قتل اعم از عمدی و خطایی ☐ ب. اثر مترتب بر عنوان خطا مانند دیه ☐ ج. عنوان قتل و اثر آن مانند قصاص ☐ د. اثر قتل مانند قصاص ☐

۸. رابطۀ «اصل إباحه» با «علم اجمالی به الزام» چیست؟

- ا. تساوی ☐ ب. عموم و خصوص من وجه ☐ ج. عموم و خصوص مطلق ☐ د. تباین ☐

۹. در شبهه محصور با وجود علم وجدانی به تکلیف، لازمه «امکان جعل ترخیص بعض أطراف» چیست؟

- ا. اجتماع الإراداتین المتضادّین ☐ ب. تحقّق الإرادة الواحدة ☐ ج. اجتماع الإراداتین المثلین ☐ د. تحقّق الإراداتین بلا محذور ☐

۱۰. کدام مورد با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ا. کاشفیت ☐ ب. معذرت ☐ ج. منجزیت ☐ د. اصابت به واقع ☐

۱۱. کدام معنای اجتهاد مورد قبول علمای شیعه است؟

- ا. الاستنباط من تفکیر شخصی فی حالة عدم توفر النص ☐
 ج. استنباط الفقیه من ذوقه الخاص حیث لم یجد النص ☐
 ب. مصدرًا من مصادر الحكم بدلاً عن النص ☐
 د. الجهد الذی یبذله الفقیه فی استخراج الحكم الشرعی من أدلته و مصادره ☐

۱۲. کدام گزینه صحیح است؟

- ا. الخطابات الشرعیة فی کتاب و السنّة هی الحكم الشرعی ☐
 ج. الحكم الشرعی یتعلّق بأفعال المکلّفين دائماً ☐
 ب. التشريع الصادر من الله لتنظیم حياة الإنسان هو الحكم الشرعی ☐
 د. الأحکام و الخطابات التي تنظّم علاقة الزوجیة أو الملكية متعلّقة بأفعال المکلّفين ☐

۱۳. در مورد حکم شرعی «کراهت» کدام گزینه صحیح است؟

- ا. هی مجال الزجر کالاستحباب فی مجال البعث ☐
 ج. هی حکم شرعی یزجر عن الشیء الذی تعلّق به بدرجة الإلزام ☐
 ب. هی أن یفسخ الشارع المجال للمکلف لکی یختار الموقف الذی یریده ☐
 د. هی حکم شرعی یبعث نحو الشیء الذی تعلّق به بدرجة دون الإلزام ☐

۱۴. در مورد حجیت قطع کدام گزینه صحیح است؟

- ا. العقل لا یدرک حجیة القطع ☐
 ج. حجیة القطع أعمّ العناصر الأصولیة المشتركة ☐
 ب. العقل یدرک أنّ الحجیة یمکن أن تزول عن القطع ☐
 د. یموز للمولی أن یجرّد القطع من حجیته ☐

۱۵. کدام گزینه درست است؟

- ا. إنّ الدلیل الجدید بالاعتماد علیه فقیهاً هو الدلیل القطعی فقط ☐
 ب. إنّ الدلیل الجدید بالاعتماد علیه فقیهاً هو الدلیل القطعی أو الدلیل الظنی ☐
 ج. إنّ الدلیل الجدید بالاعتماد علیه فقیهاً هو الدلیل الظنی فقط ☐
 د. إنّ الدلیل الجدید بالاعتماد علیه فقیهاً هو الدلیل القطعی أو الدلیل الناقص الذی ثبت حجیته شرعاً بدلیل قطعی ☐

۱۶. در مورد چگونگی پیدایش علاقه سببیت بین لفظ و معنا کدام گزینه درست‌تر است؟

- ا. هذه العلاقة توجد وفقاً لقانون عام من قوانین الذهن البشري ☐
 ج. هذه العلاقة لیست مكتسبة من أى سبب خارجي ☐
 ب. هذه العلاقة نابعة من طبيعة اللفظ ذاته ☐
 د. هذه العلاقة نشأت فی کلّ لغة علی ید الشخص الأول ☐

۱۷. یسمی استخدامک اللفظ بقصد إخطار معناه فی ذهن السامع

- ا. مستعملاً ☐ ب. استعمالاً ☐ ج. ارادة استعمالیة ☐ د. مستعملاً فیه ☐

۱۸. کدام گزینه جزو معانی اسمیه محسوب می شود؟

- ا. موادّ الأفعال ☐ ب. حروف ☐ ج. هیئات الأفعال ☐ د. هیئات الجمل ☐

۱۹. در کدام یک از گزینه ها نسبت غیر اندماجیه وجود دارد؟

- ا. المفید العالم ☐ ب. السير من البصرة ☐ ج. المفیده العالم یدرس ☐ د. المفید ☐

۲۰. کدام گزینه در مورد دلالت تصدیقیه صحیح است؟

- ا. دلالة تكشف عن إرادة المتکلم و تدعوا إلى تصدیقنا بها ☐ ب. دلالة تعبر عن علاقة ناشئة عن الوضع بین اللفظ و المدلول التصدیقی ☐
ج. لا تنشأ الدلالة التصدیقیة من حال المتکلم ☐ د. الدلالة التصدیقیة هی دلالة لغویة ☐

۲۱. در مورد اجماع و شهرت کدام گزینه صحیح است؟

- ا. هر دو به صورت مطلق حجت اند ☐ ب. اجماع مطلقا حجت است و شهرت در صورتی که موجب علم به دلیل شرعی شود ☐
ج. شهرت مطلقا حجت است و اجماع در صورتی که موجب علم به دلیل شرعی شود ☐ د. هر دو در صورتی که موجب علم به دلیل شرعی شوند حجت هستند ☐

۲۲. سیره عقلاییه چگونه می تواند کاشف از بیان شرعی باشد؟

- ا. به صورت کشف معلول از علت ☐ ب. به صورت ایجاد قطع در انسان ☐ ج. به صورت ایجاد ظن در انسان ☐ د. از طریق دلالت تقریر معصوم ☐

۲۳. کدام گزینه درست است؟

- ا. دو فعل متعدد در صورتی که مکلف در زمان واحد انجامشان دهد، ممکن نیست یکی متصف به وجوب شود و دیگری متصف به حرمت ☐
ب. دو فعل متعد ممکن است یکی متصف به وجوب شود و دیگری متصف به حرمت حتی اگر مکلف هر دو را در یک زمان واحد انجام دهد ☐
ج. یک فعل واحد می تواند متصف به وجوب و حرمت شود ☐
د. ممکن نیست مکلف در زمان واحد مطیع محسوب شود به خاطر انجام واجب و عاصی محسوب شود به خاطر انجام حرام ☐

۲۴. بنابر نظر شهید صدر کدام گزینه درست است؟

- ا. حرمت مستلزم بطلان است مطلقا ☐ ب. حرمت مستلزم بطلان نیست مطلقا ☐
ج. حرمت در عبادات مستلزم بطلان است و در معاملات مستلزم بطلان نیست ☐ د. حرمت در معاملات مستلزم بطلان است و در عبادات مستلزم بطلان نیست ☐

۲۵. کدام عبارت در تعریف موضوع حکم صحیح است؟

- ا. مجموع الأشياء التي تتوقف عليها فعلیة الحكم المجعول ☐ ب. الفعل الذي يؤديه المكلف نتیجة لتوجه الوجوب إليه ☐
ج. المقدمات التي يتوقف عليها وجود المتعلق ☐ د. الأشياء التي يوجد يعد تحقق فعلیه الحكم المجعول ☐

۲۶. نظر شهید در مورد قاعده عملیه ثانویه در هنگام شک بدوی چیست؟

- ا. با توجه به حق الطاعه مولی بر مکلف باید احتیاط کند ☐
- ب. در شبهات حکمیه باید احتیاط کند و در شبهات موضوعیه براءت ☐
- ج. در شبهات موضوعیه باید احتیاط کند و در شبهات حکمیه احتیاط ☐
- د. أصالة البرائة ☐

۲۷. در موارد انحلال علم اجمالی به علم تفصیلی به یکی از طرفین و شک بدوی در طرف دیگر، کدام قاعده جاری می‌شود؟

- ا. احتیاط در هر دو طرف ☐
- ب. براءت در هر دو طرف ☐
- ج. علم تفصیلی حجت است و در در طرف شک بدوی براءت جاری می‌شود ☐
- د. در طرف علم تفصیلی براءت جاری می‌شود و در طرف شک بدوی باید احتیاط کرد ☐

۲۸. در صورتی که وجوب شرعی به عملی مانند صلاه تعلق گرفته باشد و ما علم به اشمال این مرکب به نه جزء داشته باشیم و در وجوب جزء دهم

شک کنیم، کدام گزینه بنا بر نظر شهید صدر درست است؟

- ا. در این موارد علم اجمالی باقی می‌ماند و باید احتیاط کرد ☐
- ب. در این موارد علم اجمالی باقی می‌ماند و براءت جاری می‌شود ☐
- ج. در این موارد علم اجمالی منحل می‌شود و باید احتیاط کرد ☐
- د. در این موارد علم اجمالی منحل می‌شود و شک در وجوب جزء دهم، شک ابتدائی خواهد بود و لذا نسبت به آن براءت جاری می‌شود ☐

۲۹. کدام گزینه درست است؟

- ب. استصحاب در شبهات حکمیه، متیقن از دلیل استصحاب است ☐
- ا. استصحاب عدالت امام که شک در عارض شدن فسقش داریم، استصحاب حکمی است ☐
- ج. استصحاب در شبهات موضوعیه، متیقن از دلیل استصحاب است ☐
- د. استصحاب بقاء طهارت آب بعد از اصابت متنجس با آن، استصحاب در شبهه موضوعیه است ☐

۳۰. چرا در صورتی که یقین به نجاست آب داشته باشیم و بعد از بخار شدنش شک در نجاست این بخار کنیم استصحاب جاری نمی‌شود؟

- ا. چون مشکوک و متیقن متغایرنند ☐
- ب. چون مشکوک و متیقن واحداند ☐
- ج. چون شک در رافع است ☐
- د. چون شک در مقتضی است ☐

۳۱. کدام گزینه از مبادی تصدیقه علم فقه نمی‌باشد؟

- ا. ایمان به خداوند ☐
- ب. پذیرش اسلام ☐
- ج. بدیهی بودن احکام تمام وقایع ☐
- د. صعوبت احتیاط در تمام وقایع ☐

۳۲. کدام گزینه در مورد حکم تکلیفی صحیح است؟

- ا. (لا تشرب الخمر) حکم تکلیفی است ☐
- ب. حکم تکلیفی همیشه همراه حکم وضعی است ☐
- ج. متعلق حکم تکلیفی همیشه فعل مکلف است ☐
- د. وجود حکم تکلیفی متوقف بر وجود متعلق آن است ☐

۳۳. کسی که «یقین به مباح بودن شرب خمر» دارد

- ا. نمی‌توان او را از عمل به یقین اش نهی کرد ☐
- ب. به حکم عقل عند الله معذور است ☐
- ج. یقین نادرست او نمی‌تواند مجوز ارتکاب شرب خمر بشود ☐
- د. نمی‌توان او را به خاطر شرب خمر عقاب کرد ☐

۳۴. گزینه غلط را در مورد (معنای مجازی) را مشخص نمایید.

- أ. (استخدام اللفظ بقصد اخطار معناه فی ذهن السامع) اختصاص به معنای حقیقی دارد نه مجازی ☐ ب. در استعمال مجازی بین لفظ با معنای مجازی علاقه ثانویه وجود دارد ☐
ج. تنها تبادر از حاق لفظ موجب تمایز معنای حقیقی از مجازی نه مطلق تبادر ☐ د. معنای مجازی بواسطه (وضع تعینی) تبدیل به معنای حقیقی می‌شود ☐

۳۵. در جمله «إن طلع الشمس فزیدُ العالم یذهب إلى المدرسة» چند معنی حرفی وجود دارد؟

- أ. ۵ مورد ☐ ب. ۴ مورد ☐ ج. ۷ مورد ☐ د. ۶ مورد ☐

۳۶. «مرد شجاعی را دیدم» در کلام متکلمی که گفته «رأیت أسداً» و مقصودش از «اسد» رجل شجاع بوده است گوینده است.

- أ. تنها مدلول تصویری و مراد استعمالی ☐ ب. تنها مدلول تصویری و مراد جدی ☐ ج. تنها مراد استعمالی و مراد جدی ☐ د. مدلول تصویری و تصدیقی کلام ☐

۳۷. منشأ دلالت «أكرم عالماً» بر وجوب اكرام عالم عادل و غیر عادل

- أ. ظاهر حال متكلم است ☐ ب. تنوین تنكیر در عالماً است ☐
ج. کیفیت وضع لفظ و معنی لغوی عالماً است ☐ د. لزوم احتیاط در امثال اوامر مولاست به مقتضای قاعده (الاشتغال الیقینی یقتضی الفراغ الیقینی) ☐

۳۸. «أكرم الفقیر العادل» لیس له مدلول سلبی

- أ. لأنَّ القلب لا مفهوم له ☐ ب. لأنَّه جملة وصفیة و العادل قید للحكم مباشرة ☐ ج. لأنَّ العادل قید للفقیر ☐ د. لأنَّ العادل قید للحكم بصورة غیر المباشر ☐

۳۹. گزینه صحیح را در رابطه با سیره مشخص نمایید.

- أ. سیره متشرعه بایستی اتصال به زمان معصوم داشته باشد بر خلاف سیره عقلا ☐ ب. سیره متشرعه و سیره عقلا به صورت آنی کشف از حکم شرعی می‌کنند ☐
ج. اعتبار سیره متشرعه نیازمند احراز امضا از سوی معصوم نیست بر خلاف سیره عقلا ☐ د. اعتبار سیره اعم از متشرعه و عقلا نیازمند تقریر معصوم هستند ☐

۴۰. کدام گزینه مناسب جای خالی در این جمله نیست: جعل الحكم معناه

- أ. ثبوته فی الشریعة ☐ ب. تشریعه من قبل إله ☐ ج. لا یتوقّف علی وجود الموضوع فی الخارج ☐ د. غیر معنی المجعول و إن اتّحدا معا فی المصادق ☐

۴۱. این فرع فقهی «مسأله: مسافرت در ماه رمضان، اشکال ندارد. توضیح المسائل امام خمینی» مبتنی بر کدام گزاره است؟

- أ. يستحيل محرّکة الحكم نحو موضوعه ☐ ب. يقتصر تأثیر الحكم نطاق عناصر الفرعية من موضوعه ☐
ج. لا ضرر و لا ضرار فی الإسلام ☐ د. إنَّ فعلیة الحكم یتوقّف علی فعلیة موضوعه ☐

۴۲. طبق نظر مشهور اصولیین، صورت تردید حرمت عمل، مجرای اصل است

- أ. براءة عقلی و شرعی ☐ ب. براءة شرعی و احتیاط عقلی ☐ ج. تنها مجرای براءة شرعی ☐ د. تنها مجرای احتیاط عقلی ☐

۴۳. مشهور اصولیون می‌گویند: در موارد علم اجمالی به نجاست آب یکی از ظرف، اجتناب از هر دو لازم است

- ا. چون براءت شرعی اصلاً قابلیت شمول نسبت موارد علم اجمالی را ندارد ☐
- ب. چون عدم اجتناب از یکی به تنهایی، موجب ترجیح بلا مرجح می‌شود ☐
- ج. چون اجتناب از هر دو مقتضای عدم انفکاک حجیت از علم است ☐
- د. چون مخالفت قطعیه عقلاً حرام است ☐

۴۴. طبق نظر مختار شهید صدر در صورتی که شک کنیم مثلاً جلسه استراحت جزء نماز است یا خیر؟

- ا. انجام آن واجب نیست به جهت شک بدوی و اصل براءت شرعیه ☐
- ب. انجام آن واجب است به مقتضای عدم انحلال علم اجمالی و احتیاط عقلیه مبتنی بر حق الطاعه ☐
- ج. انجام آن واجب است به مقتضای عدم انحلال علم اجمالی و قاعده (الاشتغال یقینی یقتضی البرائة یقینی) ☐
- د. انجام آن واجب نیست به مقتضای شک بدوی و اصل براءت عقلی ☐

۴۵. به نظر مصنف، اگر شخصی در سحر ماه رمضان شک کند وقت اذان فرا رسیده یا خیر

- ا. این شک در مانع است و مجرای استصحاب بقای لیل ☐
- ب. این شک در مقتضی است و استصحاب در آن جاری نیست ☐
- ج. این شک مجرای استصحاب نیست به جهت عدم وحدت موضوع ☐
- د. این شک در مقتضی و مجرای استصحاب بقای لیل ☐

۴۶. میان دو گزاره «اغتسل للجمعة» و «یستحبّ غسل الجمعة»

- ا. تعارض وجود دارد به جهت تضاد احکام خمس با هم و روایتی که اصح صدوراً است مقدم می‌شود ☐
- ب. بایستی رجوع به قواعد باب تعارض شود و یکی را کنار گذاشت ☐
- ج. میان این دو جمع عرفی وجود دارد ☐
- د. بایستی عمل به دلیل وجوب کرد به جهت موافقت با احتیاط ☐

۴۷. چه نسبتی بین سیره متشرعه که مفاد آن وجوب عمل «الف» است و دلیل براءت که مفاد آن عدم وجوب عمل «الف» است، برقرار است؟

- ا. با یکدیگر تراحم پیدا می‌کنند ☐
- ب. دلیل براءت مقدم می‌شود به جهت اینکه سیره متشرعه یقین آور نیست ☐
- ج. سیره متشرعه حاکم بر دلیل براءت و مقدم بر آن است ☐
- د. سیره متشرعه از باب احتیاط مقدم بر دلیل براءت می‌شود ☐

۴۸. در صورتی که یک روایت بگوید: «یجب الحج علی المستطیع» و روایت دیگر بگوید: «المدين ليس مستطیعاً»

- ا. روایت اول مخصّص روایت دوم است ☐
- ب. روایت اول حاکم بر روایت دوم است ☐
- ج. روایت اول مقید روایت دوم است ☐
- د. روایت دوم حاکم بر روایت اول است ☐

۴۹. کدام مورد از ادوات عموم محسوب نمی‌شود؟

- ا. کلّ ☐
- ب. کافّة ☐
- ج. جمیع ☐
- د. منّ ☐

۵۰. عبارت «حکم الشارع علی المکلف بالالتزام عملياً بکلّ شیء کان علی یقین منه ثمّ شکّ فی بقائه» تعریف چیست؟

- ا. قاعدة یقین ☐
- ب. استصحاب ☐
- ج. احتیاط ☐
- د. منجزیت علم اجمالی ☐